

OPINTOVALINNAT & YLIOPPILASKIRJOITUKSET

Ohjeita opintovalintojen tekemiseen ylioppilaskirjoitusten näkökulmasta

Tämän koonnin tavoitteena on auttaa sinua valitsemaan oikeat opintojaksot oikeaan aikaan suhteessa siihen, mitä aineita aiot ylioppilastutkintoosi sisällyttää. Näin toivomme sinun pystyvän entistä paremmin suunnittelemaan lukio-opintojesi etenemisen ja tutkintosi kokonaisuuden. Yksin sinun ei kuitenkaan tarvitse tästä selviytyä, eli muistathan ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan, aineenopettajan tai rehtoriin, mikäli valintojen tekeminen tuntuu hankalalta.

Ohjeistus sisältää seuraavat tiedot:

1) ylioppilastutkinnon yleisiä ohjeita kirjoitettavien kokeiden määrästä ja laajuudesta

2) oppiainekohtaisesti tiedot siitä,

- minä opiskeluvuotena mikäkin opintojakso tulisi suorittaa
- mitkä opintojaksot kannattaa valita, *jos kyseisessä oppiaineessa on haasteita*
- mitkä opintojaksot voit valita *yleisen kiinnostuksen mukaan*
- mitkä opintojaksot valmentavat yo-kirjoituksiin

Huomaa, että tämän ohjeistuksen rinnalla tarvitset kotisivuilta löytyvää Opintotarjonta -ohjetta!

3) oppiainekohtaiset YO-ohjeet, joissa kerrotaan,

- mitkä opintojaksot olisi hyvä käydä ennen ylioppilaskoetta
- minä opiskeluvuotena ja missä periodissa kyseinen opintojakso tulisi suorittaa

Huom! Kyseinen ehdotus perustuu Vihdin lukion perioditarjottimeen: tietyt yo-kertaavat ja -valmentavat opintojaksot tarjotaan vain tietyssä periodissa, joten saadaksesi parhaat mahdolliset valmiudet yo-kokeisiin suosittelemme tiettyjen opintojaksojen valitsemista tietyissä periodeissa. Luonnollisesti sinulla on oikeus tehdä myös muunlaisia ratkaisuja.

YLIOPPILASTUTKINNON RAKENNE:

- Tutkintoon kuuluu vähintään viisi (5) koetta.
- Äidinkieli on kaikille pakollinen.
- Lisäksi suoritetaan vähintään neljä (4) koetta vähintään kolmesta eri ryhmästä:
 - toisen kotimaisen kielen koe (ruotsi)
 - vieraan kielen koe
 - matematiikan koe
 - reaaliaineen koe
- Yhden kokeen tulee olla laajuudeltaan vaativampi koe eli A-kieli tai pitkä matematiikka.
- Näiden lisäksi voi suorittaa muita kokeita niin monta, kuin tutkinnon aikarajoissa (kolme perättäistä tutkintokertaa) on mahdollista.
- Katso tarkempia yo-tietoja Ylioppilastutkinto.fi-sivuilta.

ÄIDINKIELI (ÄI):

- 1. vuotena suoritettavat opintojaksot ÄI01, ÄI02-ÄI03, ÄI04
- 2. vuotena suoritettavat opintojaksot ÄI05-ÄI07, ÄI06-ÄI08
- 3. vuotena suoritettavat opintojaksot ÄI10, ÄI11, ÄI12
- lisäksi voit valita opintojaksot ÄI09, ÄI14, ÄI15 ja ÄI16 vuotuisen tarjonnan mukaan
- jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, valitse ÄI13

YO-OHJE:

- äidinkieli on kaikille pakollinen kirjoitusaine
 - ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä → kypsyyskoe
 - o valitse opintojaksot ÄI10, ÄI11, ÄI12 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 1–3
-

SUOMI TOISENA KIELENÄ (S2):

- 1. vuotena suoritettavat opintojaksot S22-S23, S24 (S21 tulee siirtona ÄI01-opintojaksosta)
- 2. vuotena suoritettavat opintojaksot S25-S27, S26-S28
- 3. vuotena suoritettavat opintojaksot S210, S211, ÄI12 (arvosana tulee S2-koulukohtaiseen valinnaiseen)
- lisäksi voit valita äidinkielen opintojaksot ÄI09, ÄI14, ÄI15 ja ÄI16 vuotuisen tarjonnan mukaan (näistä tulee arvosana S2-koulukohtaisiin valinnaisiin)
- jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, valitse ÄI13 (arvosana tulee S2-koulukohtaiseen valinnaiseen)

YO-OHJE:

- äidinkieli tai S2 on kaikille pakollinen kirjoitusaine
 - ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä → kypsyyskoe
 - o valitse opintojaksot S210, S211, ÄI12 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 1–3
-

ENGLANTI (ENA):

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot ENA01-ENA02, ENA03
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot ENA04, ENA05, ENA06
 - o lisäksi ENA07, jos kirjoitat englannin syksyllä
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot ENA07, ENA09, ENA10
- lisäksi voit valita opintojaksot ENA08 ja ENA12 vuotuisen tarjonnan mukaan
- jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, **valitse tukiopintojakso ENA11**

YO-OHJE:

- englanti on yleisesti kirjoitettu pitkä vieras kieli (A-kieli)
 - laajuuden voi vaihtaa kirjoituksissa lyhyeksi, kunhan tutkinnossa säilyy yksi pitkä koe
 - ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
 - o valitse opintojaksot ENA07, ENA09 ja ENA10 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 1-3
 - jos haluat tasoittaa syksyn ja kevään kirjoitettavien aineiden määrää ja englanti on sujunut hyvin, on myös mahdollista kirjoittaa englanti 3. vuoden syksyllä. Silloin valitset opintojakson ENA07 2. vuodelle ja ENA09 ja/tai ENA10:n 3. vuoden alkuun
-

RUOTSI (RUB1):

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot RUB11-RUB12, RUB13
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot RUB14 ja RUB15; lisäksi RUB18, jos kirjoitat ruotsin
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot, jos kirjoitat ruotsin: RUB17 ja RUB19
- lisäksi voit valita opintojaksot RUB16 ja RUB112 vuotuisen tarjonnan mukaan
- jos sinulla on aineen opiskelussa haasteita, **valitse tukea ruotsin kielen opiskeluun RUB110**

YO-OHJE:

- ruotsin voi kirjoittaa joko keskipitkänä B-kielenä tai pitkänä A-kielenä, jos sinulla on esim. ruotsinkielistä taustaa
- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
 - o valitse 2. vuoden keväälle opintojakso RUB18
 - o valitse opintojaksot RUB17 ja RUB19 viimeisen lukuvuotesi periodiin 1

JATKAVAT LYHYET KIELET (SAB2, RAB2, EAB2):

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot 1 ja 2
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot 3, 4, 5 ja 6
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot 7 ja 8

ALKAVAT LYHYET KIELET (SAB3, RAB3, EAB3):

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot 1, 2, 3 ja 4
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot 5, 6, 7 ja 8
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot 9 ja 10

VEB3-opiskelijat valitsevat kurssit seuraavasti:

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot 1, 2 ja 3
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot 4, 5 ja 6
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot 7 ja 8

YO-OHJE:

- voit kirjoittaa laajuudeltaan lyhyen (C-kieli) tai pitkän (A-kieli) kielen kokeen riippumatta siitä, kumman oppimäärän olet luenut
 - osallistuminen kahteen lyhyen kielen kokeeseen samalla tutkintokerralla on mahdollista
 - voit osallistua kyseisten kielten kokeisiin myös ilman opintojaksoja, mikäli sinulla on osaamisen edellytykset (esim. äidinkieli / vaihto-opiskelijavuosi)
 - ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden kevällä
 - o valitse opintojaksot viimeisen lukuvuotesi periodeihin 1-3 yllä olevan taulukon mukaisesti
-

PITKÄ MATEMATIIKKA (MAA):

- 1. vuotena suoritettavat opintojaksot MAYo1, MAAo2, MAAo3, MAAo4
 - lisäksi voit valita opintojakson MAA11 periodiin 3-5
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot MAAo5, MAAo6, MAAo7, MAAo8 ja MAAo9
 - lisäksi voit valita opintojakson MAA11
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot MAA10, MAA12 ja MAA13
 - lisäksi voit valita opintojakson MAA11
 - opintojakson MAA12 vaihtoehtona tai rinnalla voi suorittaa MAA14-opintojakson

YO-OHJE:

- voit kirjoittaa laajuudeltaan lyhyen tai pitkän matematiikan kokeen riippumatta siitä, kumman oppimäärän olet lukenut
- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden kevällä
 - valitse opintojaksot MAA10, MAA12 ja MAA13 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 1-3

Huom!

- **Jos kirjoitat matematiikan lyhyenä ja olet lukenut sen pitkänä**
 - valitse opintojaksot MABo9 ja MAB10 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 2-3
 - suositellaan myös opintojakson MABo8 opiskelua
 - Huom! opintojaksolle osallistumisesta ei saa opintopisteitä eikä opintojakson suorittaminen korota vastaavan pitkän opintojakson (MAAo6) arvosanaa
 - Ota aina tällaisissa tapauksissa yhteys opinto-ohjaajaan!

LYHYT MATEMATIIKKA (MAB):

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot MAYo1, MABo2 ja MABo3
- 2. vuotena suoritettava opintojaksot MABo4, MABo5 ja MABo6-MABo7
- 3. vuotena suoritettava opintojaksot MABo8, MABo9 ja MAB10

YO-OHJE:

- voit kirjoittaa laajuudeltaan lyhyen tai pitkän matematiikan kokeen riippumatta siitä, kumman oppimäärän olet lukenut
 - ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden kevällä
 - valitse opintojaksot MABo8, MABo9 ja MAB10 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 1-3
-

REAALIINEEN YLEINEN YO-OHJE:

- vaadittuun viiden kokeen yhdistelmään voi sisällyttää 1-2 kaksi reaaliaineen koetta
 - lisäksi voi suorittaa useamman reaalikokeen tutkinnon aikarajoissa (kolme perättäistä tutkintokertaa)
 - tutkinnon voi suorittaa myös ilman reaaliaineita
 - reaali-koepäiviä on kaksi, ja niiden oppiaineet on ennalta määrätty
 - yhtenä reaali-koepäivänä voi suorittaa vain yhden aineen kokeen
-

FYSIIKKA (FY):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso FY01-FY02
- mikäli olet kiinnostunut fysiikan opiskelusta, valitse
 - 1. vuodelle myös opintojakso FY03 ja FY04
 - 2. vuodelle opintojaksot FY05, FY06 ja FY07
 - 3. vuodelle opintojaksot FY08 ja FY09
- lisäksi voit valita opintojaksot FY10 ja FY11 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden kevällä
 - valitse opintojaksot FY08 ja FY09 viimeisen lukuvuotesi periodeihin 2-3
 - huom! yo-kertaava opintojakso FY09 tarjotaan vain periodissa 3

HUOM! FYSIIKAN kanssa samana päivänä: historia, biologia, psykologia, filosofia
→ huomioi tämä valinnoissasi

KEMIA (KE):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso KE01-KE02
- mikäli olet kiinnostunut kemian opiskelusta, valitse
 - 1. vuodelle myös opintojakso KE03
 - 2. vuodelle opintojaksot KE04, KE05 ja KE06
 - 3. vuodelle opintojakso KE07
- lisäksi voit valita opintojaksot KE08 ja KE09/B109 vuotuisen tarjonnan mukaan 2. vuodelle

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
 - valitse opintojakso KE07 viimeisen lukuvuotesi periodiin 1
 - huom! yo-kertaava opintojakso KE07 tarjotaan vain periodissa 1

HUOM! KEMIAN kanssa samana päivänä: maantiede, uskonto, elämäntutkimustieto, yhteiskuntaoppi, terveystieto → huomioi tämä valinnoissasi

BIOLOGIA (BI):

- 1. vuotena suoritettava opintojaksot BI01 ja BI02-BI03
- mikäli olet kiinnostunut biologian opiskelusta, valitse
 - 2. vuodelle opintojaksot BI04, BI05 ja BI06
 - 3. vuodelle opintojaksot BI06 ja BI07
- lisäksi voit valita opintojaksot BI08 ja BI09/KE08 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- biologia ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. lukuvuoden syksyllä tai keväällä
 - valitse opintojakso BI07 viimeisen lukuvuotesi 1. tai 3. periodiin

HUOM! BIOLOGIAN kanssa samana päivänä: historia, fysiikka, psykologia, filosofia
→ huomioi tämä valinnoissasi

MAANTIETE (GE):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso GE01
- mikäli olet kiinnostunut maantieteen opiskelusta, valitse
 - 1.-2. vuodelle opintojakso GE02
 - 2. vuodelle opintojaksot GE03 ja GE04
 - 3. vuodelle opintojakso GE05
- lisäksi voit valita opintojaksot GE06 parillisena lukuvuotena ja GE07 parittomana lukuvuotena vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- maantiede ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. lukuvuoden syksyllä, mutta voit kirjoittaa sen myös keväällä
 - valitse opintojakso GE05 viimeisen lukuvuotesi 1. periodiin
 - huom! yo-kertaava opintojakso GE05 tarjotaan vain 1. periodissa

HUOM! MAANTIETEEN kanssa samana päivänä: kemia, uskonto, elämäntutkimustieto, yhteiskuntaoppi, terveystieto → huomioi tämä valinnoissasi

HISTORIA (HI):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso HI01
- 2. vuotena suoritettavat opintojaksot HI02 ja HI03
- mikäli olet kiinnostunut historian opiskelusta, valitse
 - 1.-2. vuodelle opintojaksot HI04 ja HI05
 - 2.-3. vuodelle opintojakso HI06
 - 3. vuodelle opintojakso HI07
- lisäksi voit valita opintojaksot HI08 ja HI09 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä tai keväällä
 - valitse opintojakso HI07 kirjoituksia lähinnä olevaan edeltävään periodiin
 - huom! yo-kertaava opintojakso HI07 tarjotaan periodeissa 1 ja 3

HUOM! HISTORIAN kanssa samana päivänä: biologia, fysiikka, psykologia, filosofia
→ huomioi tämä valinnoissasi

YHTEISKUNTAOPPI (YH):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso YH01
- 2. vuotena suoritettavat opintojakso YH02
 - mikäli olet aikeissa kirjoittaa yhteiskuntaopin 3. vuoden syksyllä, valitse 2. vuodelle YH03
- 3. vuotena suoritettava opintojakso YH03
- mikäli olet kiinnostunut yhteiskuntaopin opiskelusta, valitse
 - 2.-3. vuodelle opintojakso YH04
 - 3. vuodelle YH05
- lisäksi voit valita opintojaksot YH06, YH07 ja YH08 vuotuisen tarjonnan mukaan
- YH07 on Lukiolaisen sijoittajakoulu, joka kestää koko lukio-opintojen ajan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä tai keväällä
 - valitse opintojakso YH05 kirjoituksia lähinnä olevaan edeltävään periodiin
 - huom! yo-kertaava opintojakso YH05 tarjotaan periodeissa 1 ja 3

HUOM! YHTEISKUNTAOPIN kanssa samana päivänä: kemia, uskonto, elämäkatsomustieto, maantiede, terveystieto → huomioi tämä valinnoissasi

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO (ET):

- 1.-3. vuotena suoritettavat opintojaksot ET01 ja ET02, yksi opintojakso lukuvuodessa tarjonnan mukaan
 - Huom! Varmista osallistumisoikeutesi opinto-ohjaajalta
 - lisäksi voit valita opintojaksot ET07 ja ET08 vuotuisen tarjonnan mukaan
- mikäli sinulla on oikeus opiskella elämäkatsomustietoa uskonnon sijasta ja olet kiinnostunut elämäkatsomustiedon opiskelusta, voit suorittaa itsenäisesti opintojaksot ET03, ET04, ET05 ja ET06

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä tai keväällä

HUOM! ELÄMÄNKATSOMUSTIEDON kanssa samana päivänä: kemia, uskonto, yhteiskuntaoppi, maantiede, terveystieto → huomioi tämä valinnoissasi

FILOSOFIA (FI):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso FI01
- 2. vuotena suoritettava opintojakso FI02
- mikäli olet kiinnostunut filosofian opiskelusta, valitse
 - 2. vuodelle opintojaksot FI03 ja FI04
 - 3. vuodelle opintojakso FI05
- lisäksi voit valita opintojakson FI06 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden syksyllä
 - yo-kertaava kurssi FI05 järjestetään vain syksyllä, mikäli kurssin valinnoita on riittävästi

HUOM! FILOSOFIAN kanssa samana päivänä: biologia, fysiikka, psykologia, historia
→ huomioi tämä valinnoissasi

USKONTO (UE):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso UE01
- 2. vuotena suoritettava opintojakso UE02
- mikäli olet kiinnostunut uskonnon opiskelusta, valitse
 - 1.-2. vuodelle UE03
 - 2. vuodelle opintojaksot UE04 ja UE05
 - 2.-3. vuodelle UE06
 - 3. vuodelle UE07
- lisäksi voit valita opintojaksot UE08 ja UE09 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. vuoden syksyllä tai keväällä
 - valitse opintojakso UE07 periodiin 1 tai 3
 - huom! yo-kertaava opintojakso UE07 tarjotaan lähtökohtaisesti periodissa 1

HUOM! USKONNON kanssa samana päivänä: kemia, uskonto, yhteiskuntaoppi, maantiede, terveystieto, elämäkatsomustieto → huomioi tämä valinnoissasi

PSYKOLOGIA (PS):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso PS01
- mikäli olet kiinnostunut psykologian opiskelusta, valitse
 - 1.-2. vuodelle opintojakso PS02
 - 2. vuodelle opintojaksot PS03 ja PS04
 - 3. vuodelle opintojaksot PS05 ja PS06
- lisäksi voit valita opintojaksot PS07, PS08 ja PS09 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. tai 4. vuoden keväällä
 - valitse kurssi PS06 periodiin 3
 - huom! yo-kertaava opintojakso PS06 tarjotaan vain periodissa 3
- huom! Mikäli yo-suunnitelmasi mukaisesti kirjoitat psykologian syksyllä, valitse 2. vuodelle lisäksi opintojakso PS05

HUOM! PSYKOLOGIAN kanssa samana päivänä: biologia, fysiikka, filosofia, historia
→ huomioi tämä valinnoissasi

TERVEYSTIETO (TE):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso TE01
- mikäli olet kiinnostunut terveystiedon opiskelusta, valitse
 - 1.-2. vuodelle opintojakso TE02
 - 2.-3. vuodelle opintojakso TE03
 - 2.-3. vuodelle opintojakso TE04
- lisäksi voit valita opintojakson TE05 vuotuisen tarjonnan mukaan

YO-OHJE:

- ohjataan kirjoittamaan 3. vuoden syksyllä tai kevällä
 - valitse opintojakso TE04 kirjoituksia lähinnä olevaan edeltävään periodiin
 - huom! yo-kertaava opintojakso TE04 tarjotaan periodeissa 1 ja 3

HUOM! TERVEYSTIEDON kanssa samana päivänä: kemia, uskonto, yhteiskuntaoppi, maantiede, elämänskatsomustieto → huomioi tämä valinnoissasi

KUVATAIDE (KU):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso KU01
- 1.-2. vuotena KU02, mikäli valitset kuvataiteesta kaksi pakollista opintojaksoa
- lisäksi voit valita opintojaksot KU03, KU04, KU05, KU06, KU07 ja KU08 vuotuisen tarjonnan mukaan

MUSIIKKI (MU):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso MU01
- 1.-2. vuotena MU02, mikäli valitset musiikista kaksi pakollista opintojaksoa
- lisäksi voit valita opintojaksot MU03, MU04 ja MU06 vuotuisen tarjonnan mukaan

LIIKUNTA (LI):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso LI01
- 2. vuotena LI02
- lisäksi voit valita opintojaksot LI03, LI04, LI05, LI06, LI07 ja LI08 vuotuisen tarjonnan mukaan

OPINTO-OHJAUS (OP):

- opintojaksoa OP01 et valitse tarjottimelta, vaan se suoritetaan erikseen ilmoitettavan ohjelman mukaisesti
- 2. vuotena OP02

DRAAMA (DR):

- voit valita opintojaksot DR01 ja DR02 vuotuisen tarjonnan mukaan

YRITTÄJYYS (YR):

- voit valita opintojaksot YR01 ja YR03 vuotuisen tarjonnan mukaan

- mikäli olet kiinnostunut yrittäjyydestä, voit suorittaa itsenäisesti 2. tai 3. vuoden aikana opintojaksot YR05 ja YR06

TEMAATTISET OPINNOT (TO):

- 1. vuotena suoritettava opintojakso TO1 ja lisäksi voit valita opintojakson TO2
- mikäli olet kiinnostunut temaattisista opinnoista, voit halutessasi valita TO3 (oppimisen taidot), TO4 (kulttuuripassi), TO5 (työelämäosaaminen)
- voit halutessasi hakea suoritusoikeutta ilmaisuopintoihin TO6

LUKIODIPLOMIT (LD):

- mikäli olet kiinnostunut lukiodiplomin suorittamisesta, se on mahdollista seuraavissa oppiaineissa: kuvataide (KULD2), musiikki (MULD6) ja liikunta (LILD4)
-

